

Kövesdi Gábor

Az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete¹

Az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete (European Union Institute for Security Studies – EUISS) az EU egyik legfontosabb „agytrösztje”. Autonóm ügynökségként – az EU szervezeti hierarchijába lazán bekapcsolódva, tevékenységét ugyanakkor teljes intellektuális szabadság birtokában végezve – elsősorban olyan kül-, biztonság- és védelempolitikai kutatásokat készít, amelyek segítik a Közös Kül- és Biztonságpolitika (KKBP) működését, továbbá megfelelő tájékoztatással látják el a külügyi és biztonságpolitikai főképviseletet. A Nyugat-európai Unióból fokozatosan kiemelkedő, 2002-ben létrejött EUISS (korábban WEUISS) legfontosabb feladata, hogy – fórumot biztosítva a véleménycseréhez – „elősegítse az unión belül a közös biztonságkultúra kialakulását, a közös kül- és biztonságpolitika tervezését és fejlesztését, valamint a stratégiai vitafolyamat elmélyülését”.² A szervezet központja Párizsban található. Annak érdekében, hogy az intézet hatékonyan össze tudja kapcsolni a szakértőket a döntéshozókkal, illetve megfelelő módon részt tudjon venni az EU napi ügyeiben, a párizsi központ mellett 2012-ben létrejött egy brüsszeli iroda is, amely többek között támogató és kiegészítő tevékenységet végez.

Kulcsszavak: Európai Unió, biztonságpolitika, védelempolitika, stratégia, kutatóintézet

Kövesdi Gábor: *The European Union Institute for Security Studies*

The European Union Institute for Security Studies (EU ISS) is one of the most important think tanks of the EU. As an autonomous agency – loosely joining to the EU’s institutional hierarchy while enjoying full intellectual freedom – it primarily conducts research in the fields of foreign, security and defense policy that supports the functioning of the Common Security and Defense Policy (CSDP) and provides background analysis for the High Representative. EUISS (previously WEUISS) gradually evolved from the Western European Union and was established in 2002 in its current form with the primary task to “support the formulation of a shared security culture within the European Union, the planning and development of CSDP and the deepening of the strategic debate”. Its headquarter is situated in Paris. In order to effectively bind experts with decision-makers and to participate in the daily business of the EU, a new office was established in Brussels in 2012 that provides support functions and activities.

Keywords: European Union, security policy, defense policy, strategy, think tank

¹ A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosító számú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” elnevezésű kiemelt projekt keretében, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem felkérésére készült.

² Az EUISS létrejöttét a 2006/1002 tanácsi együttes fellépéssel módosított 2001/554 tanácsi együttes fellépés mondta ki. Forrás: europa.eu [2017. 03. 01.].

Szervezet és felügyelet

Az EUISS irányításában fontos feladatot tölt be az igazgatóság, amely a költségvetési és egyéb gazdálkodással kapcsolatos témakörök mellett adminisztratív kérdésekben is dönt, továbbá elfogadja az intézet éves programját. Az igazgatóság elnöke az unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője, aki egyben az Európai Bizottság alelnöke. A politikai felügyeletet a Politikai és Biztonsági Bizottság látja el. A kutatóintézet működésének anyagi feltételeit az EU tagállamai biztosítják, amelyek bruttó nemzeti termékük alapján arányosan járulnak hozzá a szervezet költségvetéséhez.

Az intézetet jelenleg Antonio Missiroli vezeti, aki 2012-ben került az igazgatói székbe. Korábban az Európai Bizottság szakpolitikai tanácsadó testületének munkatársa volt, ahol az „agytrösztökkel” és kutatóközpontokkal való kapcsolatokért volt felelős. A mai formájában működő EUISS első igazgatója a francia Nicole Gnesotto (2002–2007), utódja és Missiroli elődje pedig a portugál Álvaro de Vasconcelos (2007–2012) volt.

Az intézet kutatói gárdájának magját kilenc állandó szenior elemző alkotja, akik valamelyik EU-tagállamból érkeznek, és 3-5 évig dolgoznak az EUISS-ben. Az ő munkájukat egészítik ki és segítik a társult és junior elemzők, akik más külsős munkatársakkal együtt rendszeresen közreműködnek különböző kutatásokban.

Az intézet évente kétszer – februártól júniusig és szeptembertől januárig – kínál fizetett gyakornoki pozíciót azok számára, akik már mesterdiplomával rendelkeznek. A gyakornoki program résztvevőinek éppúgy a feladatkörébe tartozik az elemzők munkájának segítése, és a kutatásokba való bekapcsolódás, mint az adminisztrációs munkák elvégzése.

Kutatási területek

Az EUISS fókuszában elsősorban az Európát érő kihívások, illetve az Európai Unió érdekszféráinak eseményei, folyamatai találhatók. Az intézet fő kutatási területeit a következőkben – a szervezet saját felosztását követve – négy nagyobb tematikus terület, valamint az EU számára stratégiaiilag fontos hat régió, illetve országegyüttes köré csoportosítva mutatjuk be.

Tematikus területek

A lisszaboni szerződés hatálybalépésével, 2010-től hivatalosan is beszélhetünk az EU *sui generis külpolitikájáról*, amely számos feladatkör és eszköz létrehozásával jelentős mennyiségű erőforrást csoportosított át a meglévő vagy új intézményeken keresztül. Ugyan ez a folyamat még korántsem ért véget, egy koherensebb közös megközelítés bizonyos jellemzői a külpolitika-alkotást érintően már tisztán látszódnak.

Fontos témának számít a *globális kormányzás*, amely esetünkben a globális biztonságot létrehozó szereplők, szakpolitikák és a mögöttük álló normarendszer kombinációját jelenti. Ezeket közvetlenül befolyásolják az egymással párhuzamosan kialakuló fenyegetések és a hatalmi központok váltakozásai. A globális kormányzás mechanizmusainak hatékony-

ságát és legitimitását egyre gyakrabban kérdőjelezzik meg azok a szereplők, akik nincsenek képviselve a döntéshozatalban. Ez kihívás elé állítja az EU-t mint normaalkotó szereplőt.

A *Közös Biztonság- és Védelempolitika* (KBVP) az EU külpolitikájának egyik meghatározó eleme. A Lisszaboni Szerződés hatásának tekinthető az EU válságkezelési mechanizmusának konszolidációja, az ezt szabályozó keretek fejlesztése, aminek az eredményeként lehetővé válik az egységesebb és hatékonyabb fellépés, az EU különböző eszközeinek és intézményeinek együttes használata. Ezzel párhuzamosan pedig fokozott figyelem fordul a katonai képességek javítására, az európai védelmi technológiai és ipari bázis erősítésére. Az EUISS célzott tevékenységeken és kutatásokon keresztül folytatja a KBVP fejlesztésének támogatását.

A belső és külső biztonsági kihívások közötti határvonal elmosódása egyre nagyobb mértékben formálja az EU szerepét és szélesíti feladatkörét. A *transznacionális kihívások*, úgymint a terrorizmus, szervezett bűnözés vagy a tömegpusztító fegyverek elterjedése nemcsak az EU számára jelentenek fenyegetést, hanem a szomszédos országok stabilitására is. Ezzel egy időben a demográfiai változások, a migráció, a természeti erőforrások elosztása vagy a klímaváltozás területén megmutatkozó globális és regionális trendek arra kényszerítik az állami és nem állami szereplőket, hogy kreatív és innovatív megoldásokkal álljanak elő, a biztonsági kihívások ugyanis nem állnak meg az országhatárokon. Mindenképpen meg kell említenünk azokat a témákat is, amelyek a közelmúltban kerültek napirendre: kibertér, globális közjavak, Arktisz, megújuló és nem hagyományos energiaforrások.

Régiók szerinti felosztás

Az Európai Unió és *Afrika* viszonyát elsősorban a fejlődéssel és biztonsággal kapcsolatos aggályok övezik. Az EUISS megfigyeli és elemzi a biztonságot érintő trendeket, válságokat Afrikában, különös tekintettel a fejlődés és a biztonság kapcsolatára. Az intézet kutatói a Száhel-övezettel, a Nagy-tavak országaival, illetve Szomáliával és Etiópiával foglalkoznak elsődlegesen, de odafigyelnek a Guineai-öböl térségére és más országokra is, például a Közép-afrikai Köztársaságra vagy Madagaszkárra.

Ázsia folyamatosan változó kontinens, ami Kína és India felemelkedése után arra ösztönözte az EU-t, hogy kül- és biztonságpolitikájának kialakítása során tulajdonítson stratégiai jelentőséget a régióknak. Ebből következik, hogy az EUISS kiemelt figyelemmel kíséri Ázsia azon biztonságpolitikai és stratégiai változásait, amelyek potenciálisan hatást gyakorolnak az Európai Unióra, így kutatott témának számít Kína és India felemelkedése, Kelet-Ázsia biztonsági környezete és nemzetközi kapcsolatai, továbbá a kínai külpolitika. Bízást ide sorolhatjuk az afganisztáni konfliktust is regionális dimenzióival együtt, vagy a dél-ázsiai térség biztonsági problémáit, India és Pakisztán kapcsolatát.

A *Közél-Kelet és Észak-Afrika* térsége az EU egyik legközelebbi szomszédja, amely történelmileg és földrajzilag is szoros kapcsolatban áll Európával, eközben a világ egyik legösszetettebb konfliktusövezete. Európa legfontosabb kereskedelmi útvonalai is itt találhatóak, több fontos energiaforrással együtt, ezért stratégiaileg is figyelmet érdemel. A térség geopolitikai jelentősége miatt az EU érdekelt a térség stabilitásában, amelyet számos program és nemzetközi szervezet keretén belül kíván elérni, mint például az európai szomszédság-

politika, a barcelonai folyamat vagy a Mediterrán Unió. Ebből a tevékenységből az EUISS is igyekszik részt vállalni bizonyos kulcsproblémák mélyelemzésével.

Oroszország és a keleti szomszédok kulcsfontosságú területeket jelentenek az Európai Unió számára. A szomszédságpolitika kialakításában két fontos tényezőt különíthetünk el: az Oroszországgal fennálló stratégiai partnerség és a Keleti Partnerség (Ukrajnával, Fehéroroszországgal, Grúziával, Örményországgal és Azerbajdzsánnal).

A *transzatlanti kapcsolatok* napjainkban is az európai kül- és biztonságpolitika sarokkövének számítanak. Az USA külpolitikai prioritásainak megváltozása Európa számára is változó biztonsági környezetet jelent. Az EUISS külön figyelmet fordít az amerikai külpolitikára és azokra a stratégiai vitákra, amelyek a biztonsággal és védelemmel kapcsolatos tehermegosztásról, az EU és az USA közötti szélesebb kül- és biztonságpolitikai együttműködésről (például kiber- és energiabiztonság) szólnak.

Fontos régióként emelhetjük ki a *Nyugat-Balkán* országait is, amelyeket EU-tagállamok vesznek körül. Ebből következő prioritás az Európai Unió számára a régió stabilizációja, amit integráción keresztül kíván megvalósítani.

Tevékenységek

Az EUISS kutatói a röviden bemutatott jelenségeket, illetve régiókat különböző tevékenységi formák keretein belül elemzik. Az intézet által minden évben publikált kiadvány (*Annual Activities Report*) megközelítőleg száz oldalon keresztül mutatja be az előző év részletes munkáját, éppúgy magában foglalva az összes megrendezett eseményt, mint a megjelent publikációk rövid tartalmát a létrejött dialógusok és közpolitikai hálózatok bemutatásával együtt. Az online kiadvány erősíti az EUISS által biztosított transzparenciát. A tevékenységek mellett személyi, működési és adminisztrációs költségek szerinti bontásban a feltüntetett év költségvetési keretösszegét is megtalálhatjuk a jelentésben. Ebből tudhatjuk, hogy 2015-ben a szervezet mintegy 5,3 millió euróból gazdálkodott, aminek 76%-át a személyi költségek tették ki.³

Publikációk

Az EUISS tevékenységének meghatározó részét jelentik az intézet publikációi, írásos formában, elsősorban angol, esetenként német és francia nyelven megjelenő online kiadványai, amelyek bárki számára ingyenesen hozzáférhetők és PDF-formátumban letölthetők az intézet weboldaláról. Az EU közös biztonságkultúrájának kialakítása és a közös kül- és biztonságpolitika fejlesztése érdekében elkészített elemzések a fentebb bemutatott témákban és régiókat illetően jelennek meg.

Az 1997 októberétől 2013 januárjáig megjelenő alkalmi vagy tematikus tanulmányok (*Occasional Papers*) olyan esszé vagy jelentés formájában készült munkák, amelyek egy-egy kiemelt, specifikus probléma kapcsán íródtak. Ezeket a tanulmányokat olyan szerzők készítették, akik az EUISS támogatásával végezték munkájukat, külsős munkatársként hozzá-

³ Annual Activities Report 2015, [online], 2016. Forrás: iss.europa.eu [2017. 03. 16.].

járultak a közös tevékenységhez, továbbá más résztvevők nagyobb kutatásokból, amelyek az intézet hozzájárulásával készültek el. A sorozat a századik publikációval ért véget.

A *Jelentések (Reports)* olyan több szerzős publikációk, amelyek a munkacsoportok tevékenységének eredményét mutatják be, vagy nagyobb kutatási projektek eredménybeszámolói. Az intézet szenior, társult és külsős elemzői a jelentésekben közölt mélyelemzések segítségével ismertetik a biztonságot és védelmet érintő kulcsfontosságú témákat. A *Jelentések* 2008 óta jelenik meg évente átlagosan 4-7 számmal, különböző témákban. 2016 során például az Európai Unió és India közötti biztonsági együttműködés kilátásairól, a stratégiai kommunikációról, az úrbiztonságról, a dél-kínai tengeri területi vitákról, az afrikai haderőkről és Oroszország jövőjéről készültek anyagok.

Az EUISS-nek két típusú, rövid, tömör formában, havonta átlagosan 1-6 számmal megjelenő publikációja is van: az *ISSUE Brief* kiadványok négy oldalon mutatják be az Európai Uniót érintő, már létező és kialakulóban lévő, kül- és biztonságpolitikai vonatkozású kihívásokat, míg a kétoldalas *ISSUE Alert* olyan rövid idő alatt megszülető, könnyen olvasható publikáció, amelynek feladata, hogy gyors megoldásokat kínáljon a legsürgetőbb kihívásokra, vagy rövid elemzéseként szolgáljon a kialakuló fenyegetésekről. Az utóbbi időszak írásai érintették például az EU vízumfelfüggesztési mechanizmusát, a terrorizmussal kapcsolatos trendeket, illetve Donald Trump amerikai elnök és Moszkva kapcsolatát.

Az elődöntézmény WEUISS által létrehozott, 1991 óta megjelenő *Chaillot tanulmány (Chaillot Paper)* az intézet egyik kiemelt publikációja, amely a szenior és külsős elemzők munkájaként több résztvevős vagy egyéni kutatásokat mutat be átlagosan 40-80 oldal terjedelemben, mélyelemzések keretében. Az évente pár alkalommal megjelenő tanulmányoknak csupán annyi tartalmi megkötésük van, hogy kapcsolódniuk kell az európai biztonság témaköréhez. A legutóbbi tanulmány például az ukrán válság nyomán az EU és az Egyesült Államok által Oroszországra mért szankciók hatására induló „kelet felé fordulás” (*pivot to the east*) politikájának megvalósítását vizsgálja az orosz–kínai kapcsolatok vonatkozásában.⁴

Az intézet 2017 januárjában publikálta először *Havi Biztonsági Statisztikák (Security Monthly Stats – SMS)* című új kiadványát, amelynek célja a biztonságot és védelmet érintő adatok grafikus ábrázolása, rövid magyarázata. A publikáció első száma az IISS (*International Institute for Strategic Studies*) és a SIPRI (*Stockholm International Peace Research Institute*) adatai alapján az EU28 országok védelmi kiadásokat és fegyverexportot érintő, 2016. évi trendjeit mutatja be.⁵

Az online kiadványként megjelenő *könyvek, kézikönyvek* között egyaránt találhatunk hosszabb, tematikus tanulmányokat, illetve más, az európai biztonsággal kapcsolatos adatok és dokumentumok összefoglalóit. A 2013 óta megjelenő *Európai Biztonsági Évkönyv (Yearbook of European Security – YES)* az EUISS kiemelt online kiadványaként a megjelenést megelőző évre vonatkozó adatokból, statisztikákból és kapcsolódó dokumentumokból készült összeállítással látja el a szakértőket, akadémiai szférában dolgozókat és más érdeklődőket. Az évkönyv angol, német és francia nyelven érhető el.

⁴ Michal MAKOCCI – Nicu POPESCU: *China and Russia: an Eastern partnership in the making?* [online], 2017. 02. 15. Forrás: iss.europa.eu [2017. 03. 16.].

⁵ Zoe Stanley-Lockman: *European defence 2016*, [online], 2017. 03. 01. Forrás: iss.europa.eu [2017. 03. 17.].

Európai Biztonsági Évkönyv 2016⁶

A 2016-os Európai Biztonsági Évkönyv bevezetőjében az EUISS igazgatója mellett már a kül- és biztonságpolitikai főképviseelő köszöntőjével, rövid értékelőjével is találkozhatunk. A kiadvány sajátossága, hogy az áttekintett globális biztonsági kihívásokat kizárólag európai perspektívából vizsgálja. Az Európai Biztonsági Évkönyvek megkerülhetetlen hivatkozási alapot jelentenek a szakpolitikák létrehozásában részt vevő szakértők számára.

A kiadvány külön taglalja a szakpolitikák megvalósításához szükséges tematikus és földrajzi eszközök, valamint a közös biztonság- és védelempolitika, illetve a bel- és *igazságügyi* együttműködés területén működő ügynökségek és más szervek pontos feladatát, és ismerteti költségvetési keretösszegüket. Ezek azok az eszközök, amelyek lehetővé teszik az EU számára, hogy meghatározó szerepet játszhasson a gazdaság és fejlődés befolyásolásával kapcsolatos külső tevékenységekben, továbbá humanitárius, politikai, biztonságot és védelmet érintő ügyekben.

Az évkönyv ezután a konkrét szakpolitikákat és ezek mentén létrejövő intézményeket, alkalmazott lépéseket mutatja be. Megtalálhatók a jelenleg futó KBVP-missziók és műveletek legfontosabb adatai,⁷ de a dokumentum e részében tájékozódhatunk az EU-harccsoportokat érintő felajánlásokról és kötelezettségvállalásokról, valamint harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel folytatott különböző partnerségi együttműködésekről is. Külön alfejezet tér ki az EU által bevezetett, úgynevezett korlátozó intézkedésekre: az unió 2015 végén több mint harminc szankciós rezsimet tartott fenn.⁸ Végül található adat az EU-delegációk és különleges képviselők munkájáról, és arról is, mennyire szavaztak egységesen a tagállamok az ENSZ Biztonsági Tanácsában.

Az évkönyv következő részében az EU28 országok védelmi kiadásainak összesítését láthatjuk a NATO és a Military Balance adatai alapján évenkénti, országonkénti, régiókénti bontásban, illetve globális összehasonlításban az adatok magyarázó, grafikus megjelenítésével együtt; majd egy rövid bemutató szöveget az Európai Védelemi-technológiai és Ipari Bázist (*European Defence Technological and Industrial Base – EDTIB*) érintő legfrissebb fejleményekről.⁹

Végül pedig a 2015-ös év idővonalát láthatjuk, amely a szakpolitikai relevanciával bíró eseményekkel párhuzamosan a keletkező határozatok és egyéb jogi dokumentumok kivonatát, vonatkozó részeit is bemutatja.

⁶ EUISS Yearbook of European Security 2016, [online], 2017. 04. 19. Forrás: iss.europa.eu [2017. 03. 16.].

⁷ 2015-ben egy új civil misszió (EUCAP Száhel Mali), illetve két új katonai művelet indult (az EUNAVFOR MED a Földközi-tengeren, az EUMAM RCA a Közép-afrikai Köztársaságban). Uo., 59.

⁸ Az év során az EU új szankciókat vezetett be Burundi, a Közép-afrikai Köztársaság, Líbia, Szíria, Észak-Korea és Oroszország ellen. Uo., 70.

⁹ 2015-ben az EU28 összesített védelmi kiadása 203,143 milliárd euró volt. Ez reálértéken a megelőző évhez képest 0,4%-os, 2007-hez képest 14,5%-os csökkenést jelent. Ami a fegyverexportot illeti, a SIPRI adatai szerint 2015-ben az EU28 7,97 milliárd dollár értékben exportált fegyvert, legnagyobb részét (38%) a Közel-Keletre. Uo., 89–103.

Rendezvények

A publikációk mellett az EUISS tevékenységének másik fő vonalát a rendezvények jelentik, amelyek egyrészt az EU szakértőinek elemzőképességét hivatottak javítani, másrészt a közös kül- és biztonságpolitikát támogató szakértői hálózatok kialakulásának elősegítésében van szerepük. Ebből következik, hogy a változó időközönként megrendezésre kerülő konferenciák, szemináriumok és munkacsoportok találkozási ideális környezetet kínálnak az uniós tisztviselőknek, a különböző országok döntéshozóinak, az akadémiai szférában dolgozóknak, a média és a civilszervezetek képviselőinek, továbbá tagállami szakértőknek a találkozásra. A *konferenciák*, amelyeken aktuális témák áttekintésére nyílik lehetőség, ismert személyiségek és szaktekintélyek részvételével zajlanak. Az eseményeken nagyjából százan vesznek részt. Példaként említhetjük az Éves konferenciát (*Annual Conference*), amelynek az eddigi években a párizsi Collège des Bernardins adott otthont. A 2016-ban megrendezett konferencia egyben az EU új Globális Stratégiájának (*EU Global Strategy*) kidolgozási folyamatát lezáró utolsó esemény volt. Az EUISS kiemelt szerepet töltött be a 2016-ban megjelent globális stratégia kidolgozásában, amit az is mutat, hogy – szakértőkkel folytatott széles körű konzultáció eredményeire támaszkodva – több könyvet is publikált a témában: kettőt a stratégiai dokumentum előkészítésével, a harmadikat pedig már az implementációval kapcsolatban.

A *szemináriumok* közepes méretű eseménynek számítanak. A nagyjából negyven résztvevő olyan specifikus kérdéseket vitat meg, amelyek általában egy adott régió vagy szakpolitika témájához kapcsolódnak. Példaként említhetjük a *Tovább egy közös határvédelmi stratégia felé* (*Towards an integrated border management strategy*) című szemináriumot az EUISS és az Európai Szakpolitikai Központ (*European Policy Centre – EPC*) közös rendezésében. A rendezvény egy alacsony létszámú, zárt ajtós megbeszélésként az Európai Unió Közös Határvédelmi Stratégiájával (*Integrated Border Management – IBM*) kapcsolatos vitákhoz kívánt hozzájárulni.

A *munkacsoportokat* alkotó, körülbelül húsz fő a rendszeres találkozási során egy adott régiót vagy szakpolitikát érintő változásra koncentrálnak. A folyamat végén következtetéseket is megfogalmazhatnak, amelyet célzott javaslat formájában továbbíthatnak az illetékes döntéshozónak. Az elmúlt időszak legaktívabbja az Oroszország jövőjével foglalkozó munkacsoport (*Task Force on Russia's Future*), amelynek 2015-ös harmadik találkozáját követően 2016-ban megjelent az *Orosz jövőképek: 2025* (*Russian Futures: horizon 2025*) című jelentés.¹⁰

Közösségi média és hírlevél

Hangsúlyt helyezve az átláthatóságra és tevékenységének minél szélesebb csoportokhoz való eljuttatására, az EUISS a weboldala mellett jelen van a közösségi médiában, és használ más internetes szolgáltatásokat is. A rendezvényekről készült videofelvételek megtekinthetők az intézet Vimeo-oldalán, az eseményeken készült fényképek pedig a Flickr-oldalon.

¹⁰ Nicu POPESCU – Hiski HAUKKALA: *Russian futures: Horizon 2025*, [online], 2016. 04. 07. Forrás: iss.europa.eu [2017. 03. 16.].

A legújabb kiadványokról a Facebook- és Twitter-oldalak tartalmazznak folyamatosan frissülő információkat, míg az EUISS vonatkozó híreit a kapcsolódó LinkedIn-oldalon, illetve RSS-csatorna segítségével lehet olvasni. Az intézet hírlevele lehetőséget kínál arra, hogy a feliratkozó kiválaszthassa a számára releváns témakört vagy figyelemmel kísért régiót.

Összegzés

Láthattuk, hogy az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete szakmaiságával és a közös kül- és biztonságpolitika terén nyújtott támogató munkájával minden kétséget kizáróan előkelő helyet foglal el az európai think tankok sorában. Tevékenysége, amely legjobban publikációk készítésében ragadható meg, a Chaillot-tanulmányok és az Európai Biztonsági Évkönyvek sorozat elkészítésével megbízható hivatkozási alapot teremtett a stratégiai közösség szakértői számára. A megrendezett események, konferenciák helyszínül szolgálnak az EUISS által célként kitűzött szakpolitikai hálózatok kialakulásához, ami ugyancsak fontos lépést jelent a közös biztonságkultúra kialakulása felé vezető úton.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Annual Activities Report 2015, [online], 2016. Forrás: Iss.europa.eu [2017. 03. 16.]
Az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete, [online], 2017. Forrás: Europa.eu [2017. 03. 16.]
EUISS Yearbook of European Security 2016, [online], 2017. 04. 19. Forrás: Iss.europa.eu [2017. 03. 16.]
European Union Institute for Security Studies, [online], 2017. Forrás: Iss.europa.eu [2017. 03. 16.]
MAKOCCI, Michal – POPESCU, Nicu: China and Russia: an Eastern partnership in the making? [online], 2017. 02. 15. Forrás: iss.europa.eu [2017. 03. 16.]
POPESCU, Nicu – HAUKKALA, Hiski: Russian futures: Horizon 2025, [online], 2016. 04. 07. Forrás: Iss.europa.eu [2017. 03. 16.]
STANLEY-LOCKMAN, Zoe: European defence 2016, [online], 2017. 03. 01. Forrás: Iss.europa.eu [2017. 03. 17.]